

Republika Srbsko

MINISTERSTVO OSVETY, VEDY A TECHNOLOGICKÉHO ROZVOJA
ÚSTAV PRE HODNOTENIE KVALITY VZDELÁVANIA A VÝCHOVY
VOJVODINSKÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA NA KONCI ZÁKLADNÉHO VZDELÁVANIA A VÝCHOVY

školský rok 2015/2016

TEST

SLOVENSKÝ JAZYK

POKYNY

- Test obsahuje **20** úloh, ktoré treba vyriešiť za **120** minút.
- Každú úlohu pozorne prečítaj, porozmýšľaj o tom, čo sa v úlohe žiada, a o spôsobe, ako ju vyriešiš (zakrúžkovať, pospájať, podčiarknuť, dopísať a iné).
- Píš čitateľne a dbaj, aby tvoje odpovede boli zrozumiteľné, ale aj gramaticky a pravopisne správne.
- Pri riešení úloh, v ktorých sa od teba žiada, aby si niečo dopísal, vždy používaj úplné názvy; skratky sa nedovoľujú (napríklad treba napísať podstatné meno, a nie p. m. alebo pod. m., napísať lokál, a nie lok. a podobne).
- Vyplň test **chemickou ceruzou** (počas práce môžeš používať grafitovú ceruzku a gumičku).
- Odpovede napísané chemickou ceruzou sa nesmú prečiarkovať alebo opravovať.
- Do štvorčeka, ktorý sa nachádza na pravej strane úloh, nič nepíš. Je to priestor, kde majú učitelia, ktorí opravujú testy, napísať počet bodov. Nič nepíš ani na tejto a poslednej strane.
- Ak s prácou skončíš skôr, odovzdaj test a potichu vyjdi, aby si ostatných žiakov nevyrušoval.

Želáme ti veľa úspechov v práci!

1. Prečítaj jedno z pravopisných pravidiel o písaní veľkých písmen z *Pravidiel slovenského pravopisu*, ktoré znie:

Veľké písmená sa v spisovnej slovenčine píšu na začiatku vlastných mien, ktoré pomenávajú ľudské sídla, ich časti a verejné priestranstvá, názvy ulíc a námestí.

Zakrúžkuj písmená pred riadkami, v ktorých sú príklady napísané v súlade s uvedeným pravidlom.

- a) Masarykova ulica
- b) ulica Jána Čajaka
- c) petrovaradínska pevnosť
- d) Študentské námestie

2. Pozorne prečítaj uvedený text v tabuľke a urč, do ktorého druhu neumeleckého textu patrí.

• Nezapínajte mikrovlnnú rúru, ak je prázdna.• Nepoužívajte túto rúru, ak je poškodený napájací kábel alebo zástrčka.• Ak sú dvierka alebo tesnenie dvierok poškodené, nesmie byť rúra v činnosti, kým nebude opravená.• Používajte iba nádoby, ktoré sú vhodné na použitie v mikrovlnných rúrach.• Kvapaliny alebo iné pokrmy nesmú byť ohrievané v uzavretých nádobách, pretože sú náchylné k explózií.• Nastavte správne čas varenia. Na varenie použite krátke časy, v prípade potreby ich predĺžte.

Z internetu upravené

Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou. Tento úryvok z neumeleckého textu je:

- a) rozbor
- b) technický opis
- c) rozprávanie
- d) návod na použitie

3. Na literárnom krúžku skupiny žiakov robili prezentácie a analyzovali desať textov z čítanky v programe Power Point. Pozorne si prezri tabuľku.

Názov	Autor	Lit. druh	Lit. žáner
1. Jesenná láska	Miroslav Válek	lyrika	ľúbostná báseň
2. Voda, čo ma drží nad vodou	Jozef Urban	lyrika	popul. pieseň
3. Obrat Samka Zlocha	Juraj Tušiak	epika	poviedka
4. Jánošíkovské Vianoce	Anton Marec	epika	povešť
5. Starec a počítačový chlapec	Jana Bodnárová	dráma	rozhlasová hra
6. Kaskadéri v hmle	Juraj Takáč	epika	novela
7. Prázdniny v poli	Pavel Grňa	epika	román
8. Turci pod Devínom	Mária Ďuríčková	epika	povešť
9. Botafogo	Lubomír Feldek	dráma	bábkové divadlo
10. Zem	VHV	dráma	dráma

Podľa údajov v tabuľke napíš správne odpovede.

- a) Žiaci analyzovali dve povesti. Napíš názvy a autorov tých povestí.

- b) Napíš meno a priezvisko autora románu.

- c) Napíš, do ktorého literárneho žánru patrí dielo Juraja Tušiaka.

- d) Napíš, do ktorého literárneho druhu patrí dielo Miroslava Váleka.

4. Usporiadaj slová do oznamovacej vety. Vetu správne napíš. (Dbaj na interpunkčné znamienko na konci vety.)

ovládač Miluša do ruky diaľkový vzala

5. Stanislav Sýkora sa narodil 2. júna v roku 2000. So svojimi rodičmi a sestrou býva v Ulici Janka Čemana č. 18 v Pivnici. V školskom roku 2015/16 sa zapísal do prvého ročníka Gymnázia Jána Kollára so žiackym domovom v Báčskom Petrovci. Aby si kúpil mesačný cestovný lístok, potrebuje vyplniť tlačivo. Vyplň tlačivo namiesto neho.

POTVRDENIE ZO ŠKOLY

Žiak:

Adresa:

Dátum narodenia:

Škola:

V školskom roku/..... je žiakom ročníka.

Počet členov v rodine:

Podpis žiaka

.....

6. Na čiaru za vetou napíš písmeno **H**, ak je uvedená vlastnosť príznačná pre hovorené slovo, a písmeno **P** ak je uvedená vlastnosť príznačná pre písomné vyjadrovanie.

a) Používajú sa nejazykové výrazové prostriedky (gesto, mimika). ____

b) Dodržiava sa pravopisná norma a na konci viet píšeme interpunkčné znamienka. ____

c) Jazykový prejav je vopred pripravený, vety sú dlhšie, zložitejšie. ____

d) Prejavy sú nepripravené, bezprostredné, myšlienky často nenadväzujú jedna na druhú. ____

7. Pozorne prečítaj nasledujúcu vetu.

Aj dnes, v čase modernej dopravy vlakom, autom a lietadlom, kôň ešte slúži v doprave a v poľnohospodárstve alebo na preteky.

Zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou:

a) V podčiarknutých slovách je 7 krátkych samohlások.

b) V podčiarknutých slovách je 5 krátkych samohlások a 2 dvojhlásky.

c) V podčiarknutých slovách je 5 krátkych samohlások.

d) V podčiarknutých slovách je 1 dlhá samohláska a dvojhláska.

8. Doplň do viet chýbajúce predložky *s/so, z/zo*.

a) Včera som ___ tvojou mamou a ___ strýkom bol v divadle.

b) ___ stola skočil kocúr a rýchlo vybehol ___ kuchyne.

c) Veľmi sme sa báli, či sa niekto vynorí ___ tmy.

d) Učiteľ bol spokojný ___ vašim synom, ___ všetkých predmetov mal výborné známky.

9. Prirad' k slovám pomenovanie tak, že pred každý rad slov napíšeš zodpovedajúce číslo.

a) _____ nezlomný, silný, nepoddajný 1. homonymá

b) _____ stopky (hodinky), stopky (na ovocí) 2. synonymá

c) _____ predávať, kupovať; horný, dolný 3. antonymá

10. Doplň do viet príslovky podľa daných pokynov v zátvorke.

a) Varenie nebolo pre ňu nikdy (veselo – 2. stupeň) _____ ako dnes.

b) Na prvej hodine telocviku Ivana bežala (rýchlo – 3. stupeň) _____.

11. Napíš písmeno **H** na čiaru za vetou, v ktorej je holý predmet, písmeno **R** za vetou s rozvitým predmetom a písmeno **V** za vetou s viacnásobným predmetom.

a) Najedli sme sa a nechali sme aj mravcom, myšiam a vtákom. _____

b) Marek a dievčatko kráčali po brehu a zbierali okrúhle kamienky. _____

c) Báli sme sa a až do večera sme chodili po dedine a hľadali bicykel. _____

12. Ku každému podradovaciemu súvetiu napíš druh vedľajšej vety (prívlastková, predmetová, prísudková, podmetová, príslovková – pozor, o dve je viac).

a) Keď dlho pozerám hore, krúti sa mi hlava. _____

b) Rozmýšľal som, ktorý blesk kam udrel. _____

c) Hľadám kamienok, ktorý mi vypadol z dlane. _____

13. Zakrúžkuj písmeno pred riadkom, v ktorom sú len slová, v ktorých **neplatí** rytmický zákon.

a) prítmie, schôdzí, býčí, motýlí, priadzí, zaujímavé

b) netopierí, skálie, básní, láskanie, výhier, kohútí

c) škovránčí, voní, hrádzí, prútie, krokodíli, trnie

d) lístie, tlačiarňí, horárňí, líščí, umývanie, vtáčí

14. Pozorne prečítaj uvedený text. Vyhľadaj v ňom historizmus a vypíš ho na čiaru vedľa textu.

A.

Ale tomu kráľ vôbec nerozumel, čo to znamená; trel si rukou čelo, že si rozhúta, čo by to mohlo byť. No nevyhútal nič, len pekne-krásne priznal, že on veru nerozumie, ako by to mohlo byť, z troch grošov i vracať i požičiavať i vyžiť. _____

Ľudová rozprávka: *O troch grošoch*

B.

Pozorne prečítaj slová a zakrúžkuj písmeno pred správnou odpoveďou.

personifikácia, prívlastok, príslovka, príslovkové určenie, podmet, predmet

Uvedené slová sú:

a) básnické b) administratívne c) odborné

15. K autorom sú nesprávne napísané názvy ich literárnych diel. Na čiaru vedľa napíš správny názov literárneho diela.

a) Jozef Gragor Tajovský - Matka Pôstková _____

b) František Fečko - Biele víno _____

c) Ján Botto - Smrť Jánošíka _____

d) Janko Kráľ - Zimná pieseň _____

16. Pozorne prečítaj uvedené vety. Urč, do ktorého žánru ľudovej slovesnosti patria.

1. Som z dreva alebo zo slamy a predsa ma oheň nespáli. Čo je to?

2. Nemám jazyk, nemám ústa a predsa každému pravdu poviem. Čo je to?

3. Keď sa vtáčik na Hromnice z koľaje napije, tak v marci zamrzne.

4. Ak na prvého mája večer prší, bude celý rok pekne.

Podčiarkni vo vete jednu z dvojice vyznačených slov, aby veta bola správna.

Uvedené vety sú **pranostiky a hádanky/príslovia a porekadlá.**

17. Pozorne prečítaj uvedený úryvok a zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.

– Zase si sa vyznamenal, Vilo, – povedala ticho a skormútene triedna. – Ty si tuším, celkom beznádejný prípad.

– Prečo? – cekol som nesmelo.

– Mali ste takú jednoduchú úlohu, a celkom si ju zoral.

Pomykal som plecami. Keď zoral, tak zoral. Nestalo sa mi to prvý ani posledný raz. Tou jednoduchou úlohou mal byť list rodičom z internátu, vojenčiny, prázdninovej brigády, skrátka z hocikiaľ, kam nás raz vietor zaveje. Vybral som si vojenčinu, lebo náš Miro vojenčí v Žatci. Domov píše skoro každý týždeň a zakaždým to isté: má sa dobre, ďakuje za balík a za peniaze, ktoré mu mama poslala, a prosí ju, aby mu zase napiekla makovníkov, a ak má, nech pribalí aj stovku. Ja som sa v liste hanbil žobrať ako Miro, v liste som rodičom oznamoval, že sa mám dobre, že som sa vyznamenal v streľbe a čoskoro mi pridelia vlastný tank, ktorý budem vlastnoručne riadiť. Tým tankistom by som chcel byť. Fakt!

Rudolf Dobiáš: *Vrabc*

Hlavná postava tohto úryvku je:

a) triedna

b) Vilo

c) Miro

d) vojak

18. Pozorne prečítaj uvedené charakteristiky jedného z epických žánrov. Na čiaru vedľa textu napíš, o ktorý žáner ide.

Je veľký epický žáner. Vyznačuje sa pružnou kompozíciou, ktorá umožňuje zachytiť rozsiahlu oblasť javov a udalostí, spoločenských vzťahov a psychologických situácií. Od iných žánrov sa odlišuje tým, že sa dej zložito rozvetvuje a popri hlavnom motíve rozvíja veľa vedľajších motívov. Obyčajne zobrazuje dlhšie časové rozpätie a široký okruh životných javov. Ide teda aj fyzicky o dlhú knihu. _____

- 19.** Pozorne prečítaj uvedené texty a napíš, ktorý z nich je úryvok z umeleckej a ktorý z náučnej (neumeleckej) literatúry.

1.

Za zory z toho sna obloha vzniká jasná,
čo novú riekú nad novým mestom preklenie:
a deň je hneď ako zrenica čarokrásna.

2.

Zory sú osvetlenie horizontu pred východom slnka alebo
po jeho západe.

3.

Rieka je väčší (prirodzený) vodný tok, ktorý prúdi
v jednom smere a ktorý vyplňa najspodnejšiu časť
doliny (koryto alebo riečisko).

4.

Zrenica je otvor oka obklopený dúhovkou, ktorá má dva
hladké svaly: zvierač zrenice a rozširovač zrenice.

Doplň vety tak, aby boli správne.

- a) Prvý text je úryvok z _____ literatúry.
b) Druhý text je úryvok z _____ literatúry.
c) Tretí text je úryvok z _____ literatúry.
d) Štvrtý text je úryvok z _____ literatúry.

- 20.** Pozorne prečítaj tvrdenia, ktoré sa vzťahujú na sonet. Za správnym tvrdením zakrúžkuj písmeno S a za nesprávnym písmeno N.

- a) Je básnický strofický útvar, ktorý sa skladá z jednej, dvoch alebo troch strof. S N
b) Lyrická básnická skladba, ktorá má presne ustálený počet strof a veršov. S N
c) Báseň, v ktorej sa riešia problémy biedy, vojny, osamelosti ľudí. S N
d) Lyrická báseň, na konci so stručným vyvrcholením alebo zhrnutím myšlienky. S N